

Основни подаци

Титула, име и презиме:	др Вања Станишић, ванредни професор
Област(и) интересовања:	палеославистика, индоевропеистика, развој писма, албанонологија
Број телефона на послу:	2021-782
Електронска адреса:	vanjast61@gmail.com
Време консултација:	уторак, 9.45–11.15h

Фотографија

Образовање

Година дипломирања, назив и место завршеног факултета и студијска група:	1986, <i>Српскохрватски језик с балканологијом</i> , Филолошки факултет, Београд
Година магистрирања, назив и место факултета на којем је стечена диплома магистра, наслов магистарског рада и ментор:	1990, <i>Српско-албански језички односи</i> ; ментор: академик Павле Ивић
Година докторирања, назив и место факултета на којем је стечена диплома доктора наука, наслов докторске дисертације и ментор:	2002, <i>Фонолошка основа и графичка форма балканских језика</i> ; ментор: проф. др Радојица Јовићевић

Звања

Истраживач сарадник:	1987–1992. (Балканолошки институт САНУ)
Асистент:	1992. (Филолошки факултет)
Доцент:	
Ванредни професор:	2008–

Одабрана библиографија

1. Српско-албански језички односи, Балканолошки институт САНУ, посебна издања, књ. 59, Београд 1995.
2. Увод у индоевропску филологију, «Чигоја штампа», Београд 2006.
3. “О реконструкцији праиндоевропског вокалног система и теорији о само једном вокалу”, Српски језик II, 1-2, Београд 1997, 285-293.
4. “Типолошка проблематика класификације система писма”, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XLV/1-2, Нови Сад 2002, 41-57.
5. “О табуизацији назива миша на централном Балкану”, *Balkanica XXXII-XXXIII/2001-2002*, Belgrade 2003, 155-174.
6. “Лингвистичка географија и нека питања прасловенске дијалекатске поделе”, Пети лингвистички скуп Бошковићеви дани, Зборник радова (Подгорица 10. и 11. октобра 2002), Научни скупови ЦАНУ, књ. 61; Одјелјење умјетности, књ. 22, Подгорица 2003, 319-327.
7. “Старословенска двоазбучност и српска и хрватска редакција старословенског језика” Српски језик IX, 1-2, Београд 2004, 383-396.
8. “Диахронически обзор становления двух типов фонологических систем в славянских языках”, Сравнительно-историческое исследование языков: современное состояние и перспективы. Сборник статей (сост. В. А. Кочергина), Издательство Московского университета, 2004, 418-433.
9. “О неким подударностима у рефлексима индоевропских слоговних сонаната у албанском и балтословенском”, Словенска етимологија данас. Зборник симпозијума одржаног од 5. до 7. септембра 2006. године (ур. А. Лома), Институт за српски језик САНУ, Београд 2007, 393-402.
10. “Српско-албански фонолошки односи између утицаја и ареалног јединства”, Теорија дијахроничке лингвистике и проучавање словенских језика, САНУ, Одељење језика и књижевности, књ. 4 (уредници Ј. Грковић-Мејџор, М. Радовановић), Београд 2010, 159-176. [ISBN 978-86-7025-508-1]
11. “Slavic digraphia in the context of the Old Slavic literacy”, *Serbische und kroatische Schriftlinguistik. Geschichte, Perspektiven und aktuelle Probleme* (Hrsg. B. Brehmer & B. Golubović), Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2010, 189-200.
12. “О диграфији у српској и корејској писмености”, Научни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ 41/1 (15-17. 9. 2011), Београд 2012, 73-79.
13. “О неким културноисторијским слојевима словенске писмености”, Зборник Матице српске за славистику, 73, Нови Сад 2008, 403-414.
14. «О северним индоевропским везама албанског језика», *Praslovanska dialektizacija v luči etimoloških raziskav. Ob stoti obletnici rojstva akademika Franceta Bezlaja*, Zbornik referatov z mednarodnega znanstvenega simpozija v Ljubljani, 16.-18. septembra 2010 (uredili Metka Furlan in Alenka Šivic-Dular), Ljubljana 2012, 199-211.
15. «О некоторых вопросах внутренней реконструкции фонологического развития праславянского языка», *Slawistyka 12/2012 (Słowiańszczyzna wczoraj i dziś)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 66-76.

Настава на основним студијама

Упоредна граматика словенских језика

Упоредна граматика словенских језика је централна научна дисциплина славистике, која обједињује дијахроно и синхроно проучавање словенских језика. Историју језика повезује с лингвистичком географијом и дијалектологијом, разоткрива генетски и типолошки карактер језичких промена у развоју појединих словенских језика.

У оквиру овога курса обрађене су: 1) основне одлике праслов. фонолошког развоја од позног индоевропског до позног прасловенског; 2) типолошке (морфолошке) одлике праслов. језика које укључују опис важнијих елемената именске и глаголске флексије, као и њихов развој у словенским језицима.

Основна литература:

- Р. Бошковић 2000 — Основи упоредне граматике словенских језика. Фонетика, морфологија, грађење речи, «Требник», Београд.
- П. Ивић 1991 — Изабрани огледи, I. О словенским језицима и дијалектима, «Просвета», Ниш. 32/2, 41-58.
- Л. Лашкова 2010 — Историјска фонологија словенских језика (превели с бугарског Љ. Јоксимовић и В. Станишић), Филолошки факултет, Београд 2010.
- М. Мihaljević 2002 — Slavenska poredbena gramatika, 1. dio, Uvod i fonologija, «Školska knjiga», Zagreb.
- The slavonic languages 1993 — The Slavonic languages. Ed. by V. Comrie and G. Corbett, «Routledge», London & New York.

Упоредна граматика индоевропских језика

Упоредно-историјска индоевропеистика представља ону грану експланаторне лингвистике која проучава језички развој индоевропских језика и етногенезу њихових носилаца. Обогаћена структуралистичком апаратуром током XX века упоредна индоевропеистика је уз помоћ лингвистичке типологије и лингвистичке географије објединила синхрони и дијахрони приступ у реконструкцији језика и културе древних Индоевропљана.

Из садржаја: периодизација развоја упоредно-историјског проучавања индоевропских језика; филолошки опис индоевропских језика; реконструкција праиндоевропског и позног индоевропског граматичког система; дијалекатска подела индоевропских језика.

Основна литература:

- Е. Бенвенист 2002 — Речник индоевропских установа, «Издавачка књижарница Зорана Стојановића», Сремски Карловци.
- М. Каровић 2008 — Uvod u indoeuropsku lingvistiku, Matica hrvatska, Zagreb MMVIII.
- М. Мајрхофер 2002 — Санскритска граматика, «Издавачка књижарница Зорана Стојановића», Сремски Карловци.
- А. Мартине 1987 — Индоевропски језик и Индоевропљани, «Књижевна заједница Новог Сада».

- Ж. Одри 1990 — Индоевропљани, «Издавачка књижарница Зорана Стојановића», Сремски Карловци.
И. Пудић 1971 — Готски језик. Историјска граматика, «Научна књига», Београд.
В. Станишић 2006 — Увод у индоевропску филологију, «Чикоја штампа», Београд 2006.

Историја албанског језика с дијалектологијом

Историја албанског језика се бави реконструкцијом језичког развоја албанског језика, местом албанског језика у кругу индоевропских језика, као и старобалканским наслеђем албанског језика. У тесној вези с овим питањима је и питање његове дијалекатске поделе, пошто за језик с релативно касном појавом писмености историјска дијалектологија представља драгоцен извор података о ранијим фазама његовог развоја.

Основна литература:

- В. Бечи 2002 — Dialektet e shqipes dhe historia e formimit të tyre, “Dituria”, Tiranë.
Е. Џабел 1976 — Studime gjuhësore III. Hyrje në historinë e gjuhës shqipe, “Rilindja”, Prishtinë 1976.
Е. Џабел 1986 — Studime gjuhësore VII. Hyrje në studimin krahasues të gjuhëve indoevropiane, “Rilindja”, Prishtinë 1986.
Е. Џабел 1987 — Studime gjuhësore IV. Nga historia e gjuhës shqipe, “Rilindja”, Prishtinë 1987.
Ш. Демирај 1989 — Gjuha shqipe dhe historia e saj, Prishtinë.
Ш. Демирај 1996 — Fonologjia historike e gjuhës shqipe, “Toeana”, Tiranë.
Ј. Ѓјинари, Ѓ. Шкуртај 2003 — Dialektologjia, «Shtëpia botuese e librit universitar», Tiranë.
В. Орел 1998 — Albanian Etymological dictionary. Leiden, Boston, Köln.
В. Орел 2000 — A Concise Historical Grammar of the Albanian Language. Leiden /Boston / Köln.
К. Топали 2000 — Shndërrime historike në sistemin zanor të hjuhës shqipe, Akademia e shkencave e republikës së Shqipërisë. Instituti i gjuhësisë dhe i letërsisë, Tiranë.
К. Топали 2001 — Sonantet e gjuhes shqipe, Akademia e shkencave e republikës së Shqipërisë. Instituti i gjuhësisë dhe i letërsisë, Tiranë.

Развој писма

Човечанство се данас не може замислити без писма. То је једно од највећих достигнућа у његовој културној историји. У првом реду, то је средство визуелне комуникације које надомешта ограничености језичке комуникације и омогућава преношење поруке у времену и простору. Више од тога, то је порука у времену која може да оживи давно изумрлу цивилизацију и кључ за упознавање људске историје. Речју – писмо је својеврсно памћење човечанства. Савремена општа наука о писму, или граматологија, заснива се на упоредно-типолошком приступу еволуцији писма који омогућава проучавање писма као двостраног феномена између језика и културне историје.

Из садржаја: типолошка класификација писмених система; писмо у ширем и ужем смислу; о месту цртежа у типологији писма; развој писма између мита и стварности.

Основна литература:

- Calvet L. J., Histoire de l'écriture, Plon 1996.
- Olson D., «The evolution and typology of writing systems», Encyclopaedia Britannica (1988), 19:1034, 10:658.
- Kulundžić Z., Knjiga o knjizi I. Historija pisama (Zagreb 1957).
- The World Writing Systems /Ed. by P. T. Daniels & D. Bright/, (Oxford UP 1996).
- Бугарски Р., Писмо, Нови Сад 1996.
- Друкер, Јохана 2006, Алфабетски лавиринт. Слова у историји и имагинацији. «Stylos», Нови Сад.
- Васиљевић Вера, «Писма старог Египта», Свет речи 7-8, 1998.
- Гельб И. Е., Опыт исследования письма, Москва 1982 [Gelb I. J., A Study of writing, Chicago UP 1963].
- Илиевски П. Хр., Појава и развој на писмото. Со посебен осврт кон почетоците на словенската писменост, МАНУ, Скопје 2001.
- Јанковић Снежана, «Систем писања у јапанском језику», Свет речи 1, 1997.
- Пушић Р., «Кинески језик и његово писмо», Свет речи 13-14, 2001.
- Сакс Д., Савршена слова. Од А до Z: чудесна историја алфабета, (превод и стручна редакција Вл. Ђукановић), «Portalibris», Београд 2006.
- Станишић В., «О типологији писма: писмо и претписмо», Српски језик I, 1-2, Београд 1996, 432-443.
- Станишић В., «Типолошка проблематика класификације система писма», Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, XLV/1-2, Нови Сад 2002, 41-57.
- Тричковић Д., «Јапанско писмо – лепота у наговештајима», Свет речи 21-22, 2006, 40-43.

Настава на докторским студијама

Индоевропска језичка заједница

Делимично прерађен курс с основних студија (Упоредна граматика индоевропских језика) с тежиштем на реконструкцији индоевропске језичке породице и протокултуре.

Основна литература:

Уз литературу која је наведена у оквиру курса на основним студијама, овде су додати и следећи радови:

- J. P. Mallory 2006 — Indoeuropļani. Zagonetka njihova podrijetla – jezik, arheologija, mit, Zagreb, «Školska knjiga» [J. P. Mallory, In search of the Indoeuropeans – Language, Archaeology and Myth, Thames&Hudson Ltd, London 1989].
- R. Schmitt 1977 — Einführung in die griechischen Dialekte, Darmstadt 1977 [Р. Шмит, Увод у грчке дијалекте (прев. С. Шћепановић), Ср. Карловци, Нови Сад 2005].
- V. Sergent 1995 — Les Indo-Européens. Histoire, Langues, mythes, Paris, Édition Payot-Rivages.
- Matasović, Ranko, 2000, Kultura i književnost Hetita, Matica Hrvatska
- Fortson, W. Benjamin, 2004, Indo- European Language and Culture, An Introduction, Blackwell Publishing